

COEN | Conjunctuurenquête Nederland

een samenwerking tussen CBS, de Kamer van Koophandel, EIB, MKB-Nederland en VNO-NCW

Resultaten tweede meting, 1^e kwartaal 2009

ONDER EMBARGO TOT 16 MAART 10.00 UUR

Den Haag, 16 maart 2009

F.J. Lavooij, voorzitter Kamer van Koophandel Nederland

Mr. B.E.M. Wientjes, voorzitter VNO-NCW,

Drs. F. Heemskerk, staatssecretaris van Economische Zaken

Facilitator:

F. van Steenis, algemeen directeur KvK NL

COEN | Conjunctuurenquête Nederland

een samenwerking tussen CBS, de Kamer van Koophandel, EIB, MKB-Nederland en VNO-NCW

De ConjunctuurEnquête Nederland (COEN) is het gezamenlijke conjunctuuronderzoek van VNO-NCW, MKB Nederland samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), de Kamers van Koophandel en het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB). Dit onderzoek brengt vier keer per jaar de belangrijkste ontwikkelingen en verwachtingen van het Nederlandse bedrijfsleven in kaart, uitgesplitst naar regio en bedrijfstak. Daarbij wordt in de analyse en de vraagstelling ingespeeld op actuele ontwikkelingen. Door de intensieve samenwerking van de partijen aan het conjunctuuronderzoek, dalen de administratieve lasten in verband met deze conjunctuurenquêtes met 25%, terwijl de kwaliteit van de statistiek verbetert en de onderzoekskosten dalen. De eerste enquête is in oktober en november 2008 gehouden onder 12.000 ondernemers. De enquête is gebaseerd op kwalitatieve verwachtingen van ondernemingen en geeft daarom meer een stemmingsbeeld van ondernemingen over de huidige en toekomstige gang van zaken dan een kwantitatief beeld over die gang van zaken.

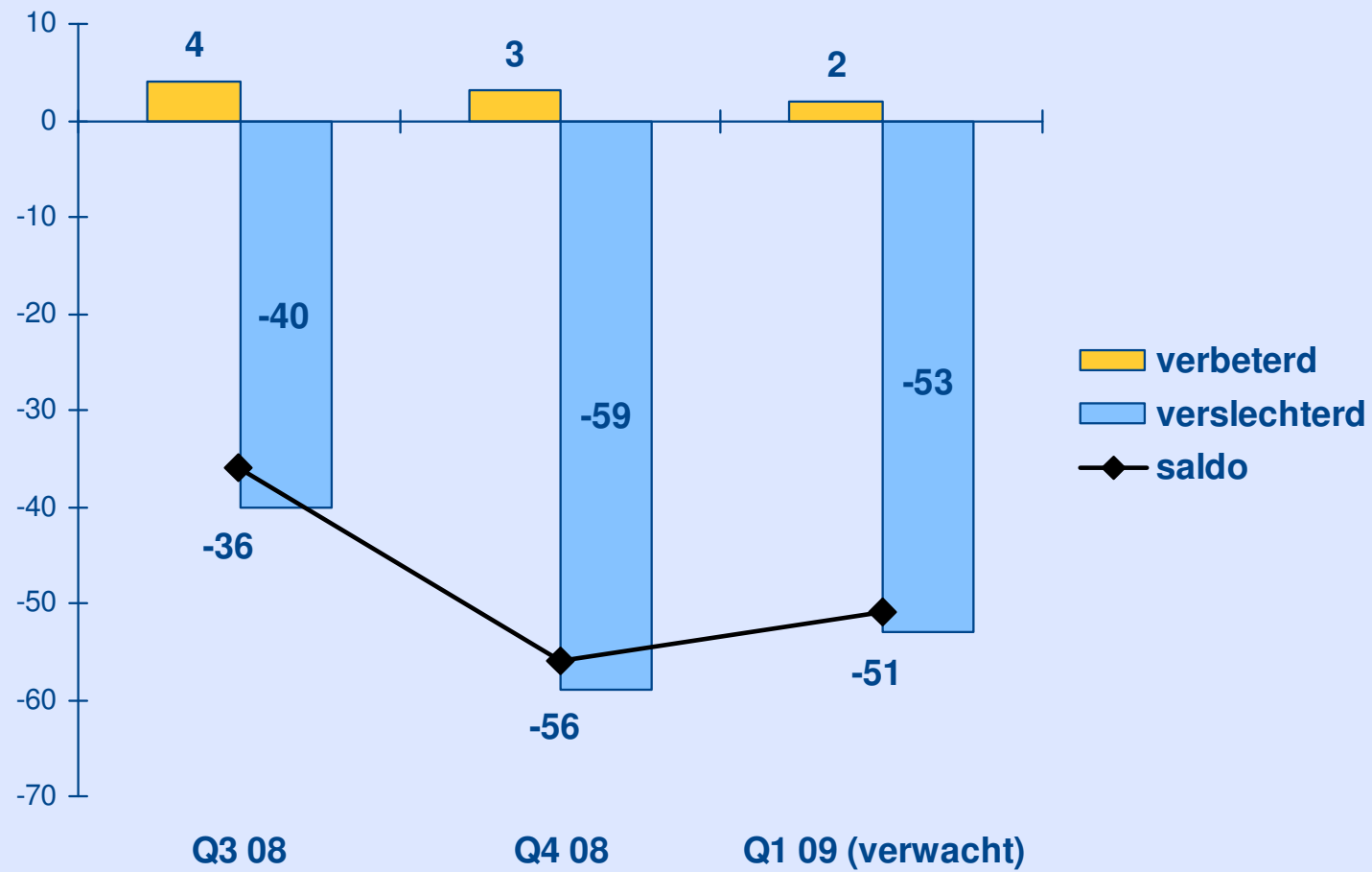
Crisis krijgt bedrijfsleven in zijn greep

ALLE COEN-INDICATOREN DALEN:

- > Omzet daalt
- > Orderontvangstten lopen terug
- > Werkgelegenheid krimpt
- > Winstgevendheid daalt

- > Verdere verslechtering van economisch klimaat verwacht

- > Nog geen duidelijke tekenen van stabilisatie

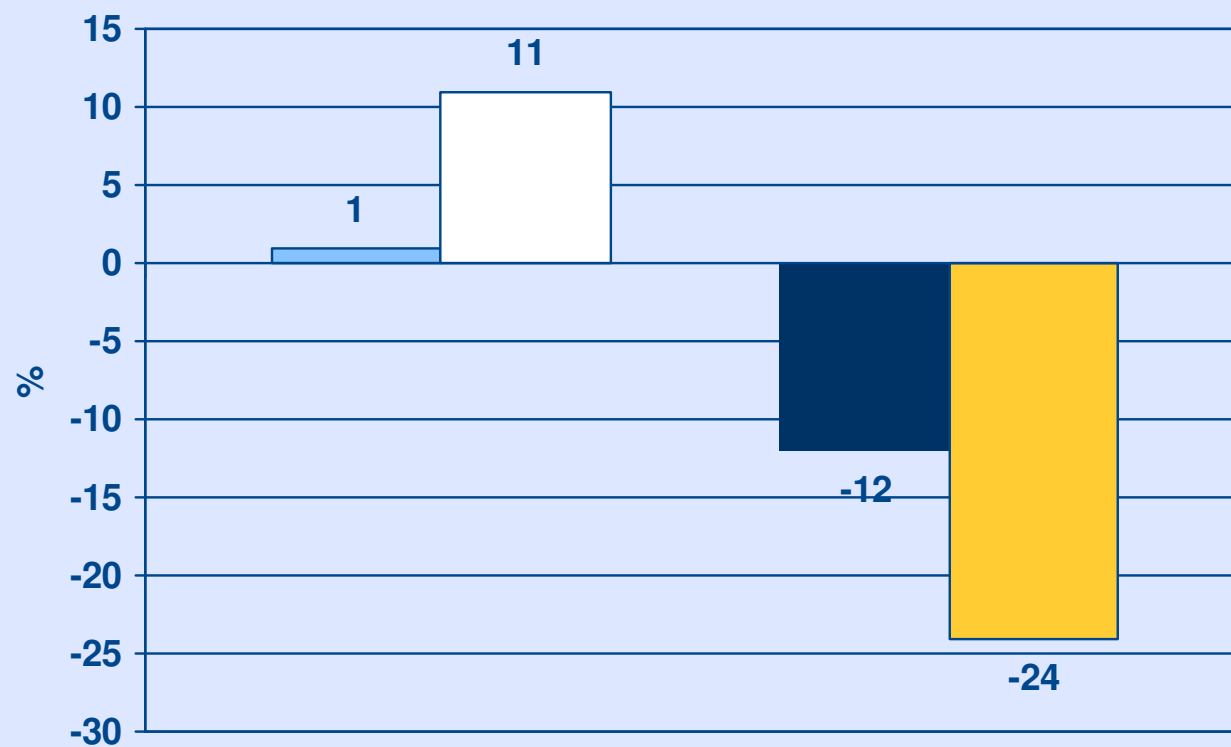

Economische klimaat

Omzet loopt terug

Saldi omzet (realisatie en -verwachting)

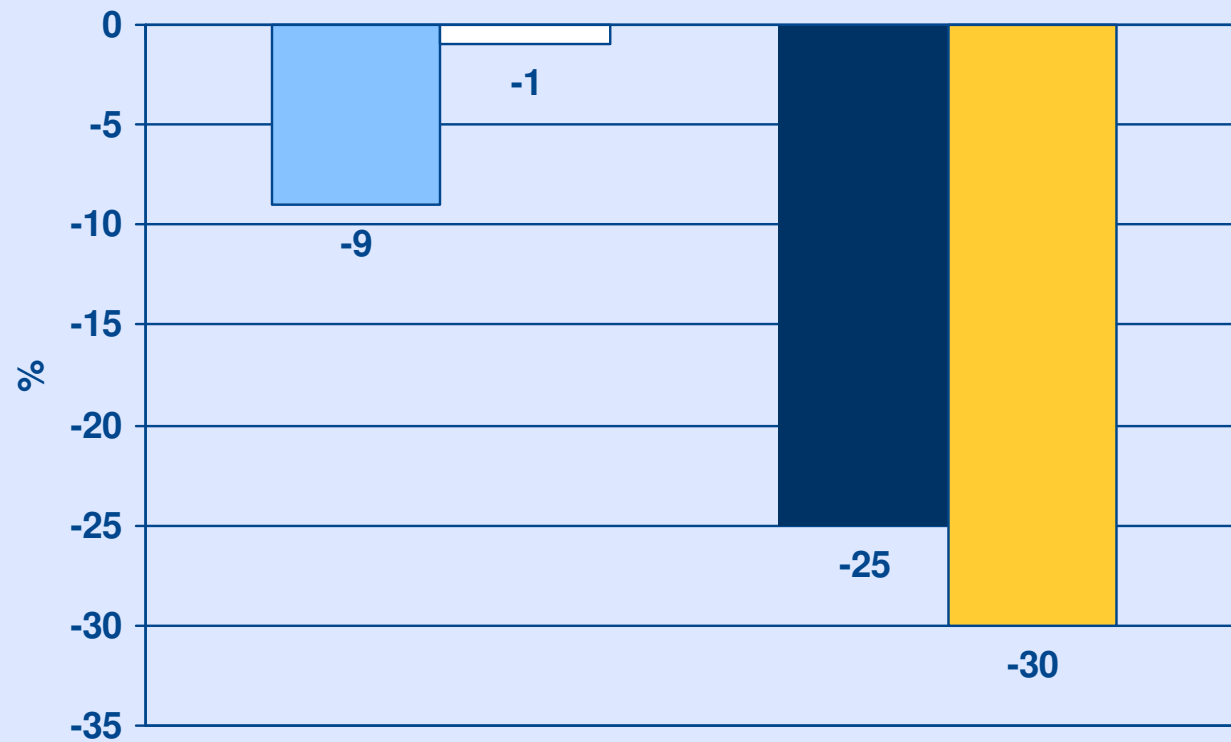

■ Q3 08 (realisatie) □ Q4 08 (verwacht) ■ Q4 08 (realisatie) ■ Q1 09 (verwachting)

Orderontvangsten zakken verder weg (met name industrie en bouw)

Saldi orders (realisatie en verwachting)

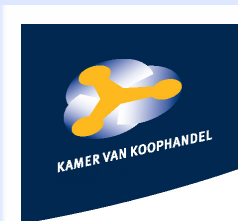
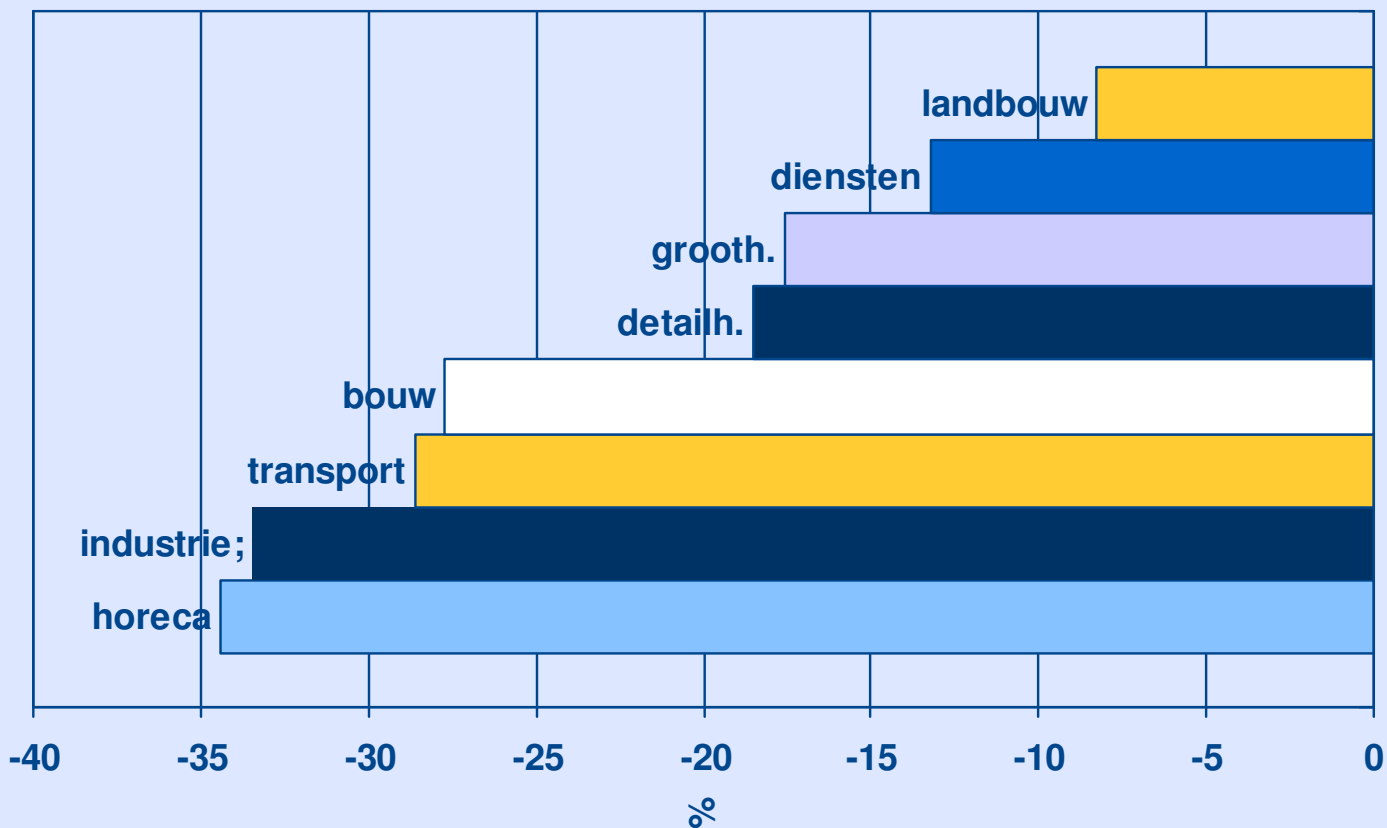

■ Q3 08 (realisatie) □ Q4 08 (verwacht) ■ Q4 08 (realisatie) ■ Q1 09 (verwachting)

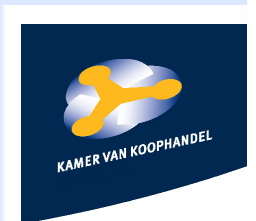
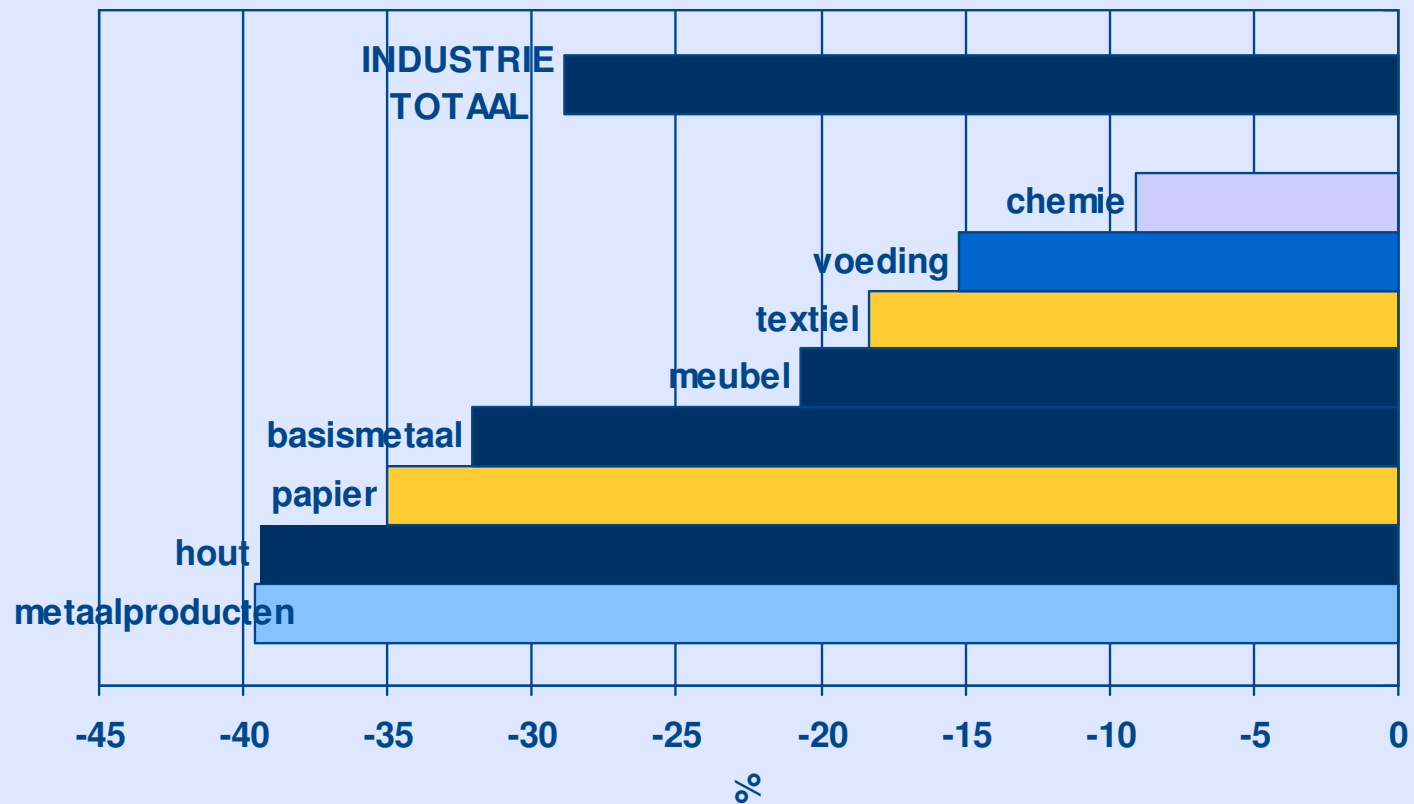
Omzet daalt in alle sectoren

Saldo omzet realisatie Q4

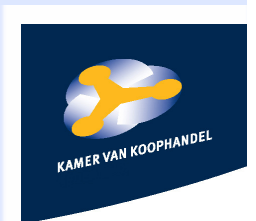
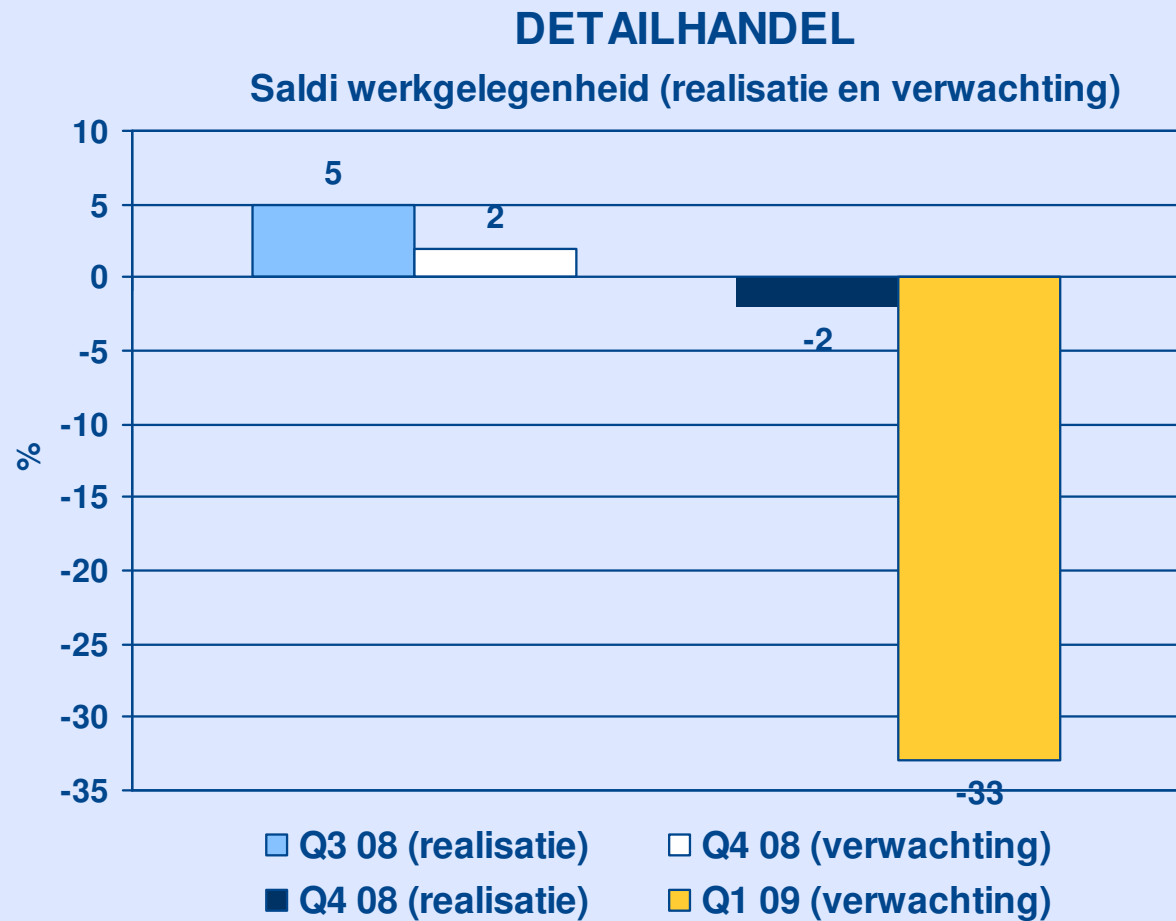

Productieverwachtingen industrie negatief

Saldo productieverwachtingen

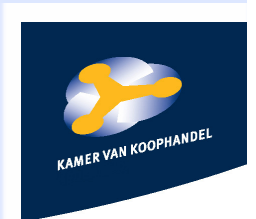
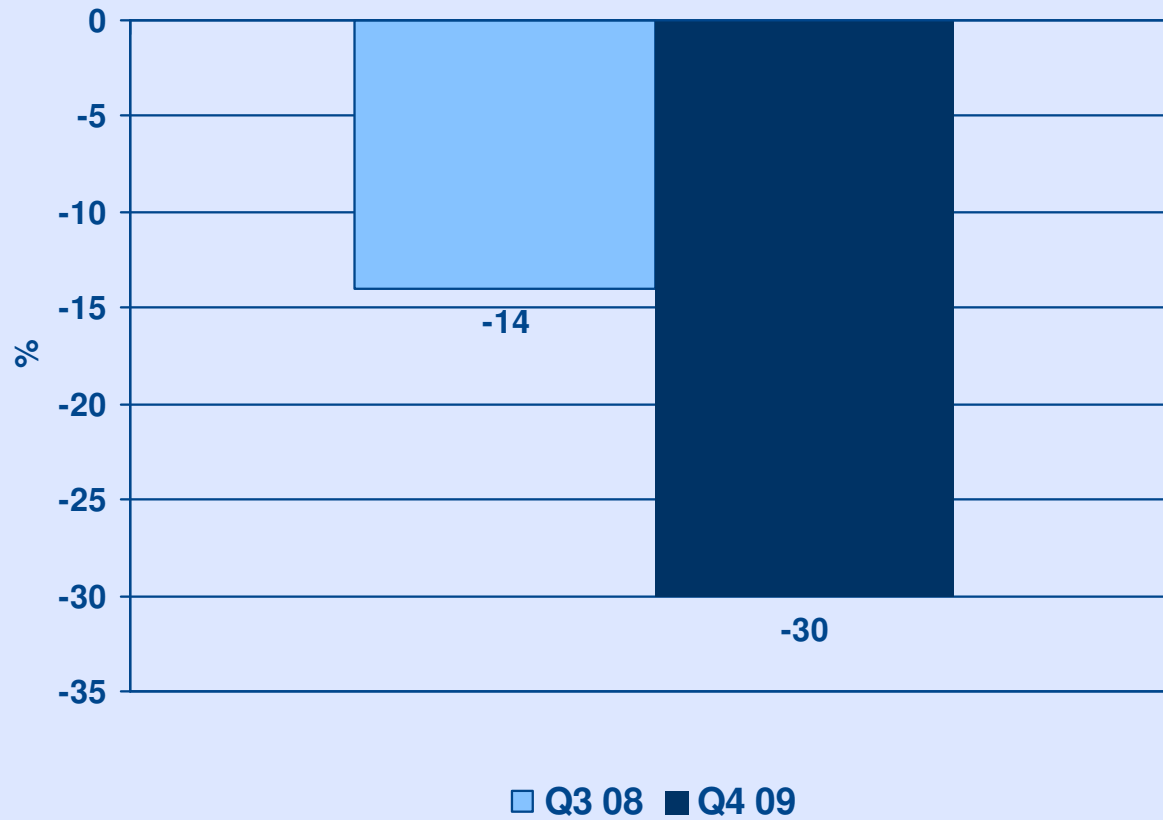

Detailhandel erg negatief over werkgelegenheid

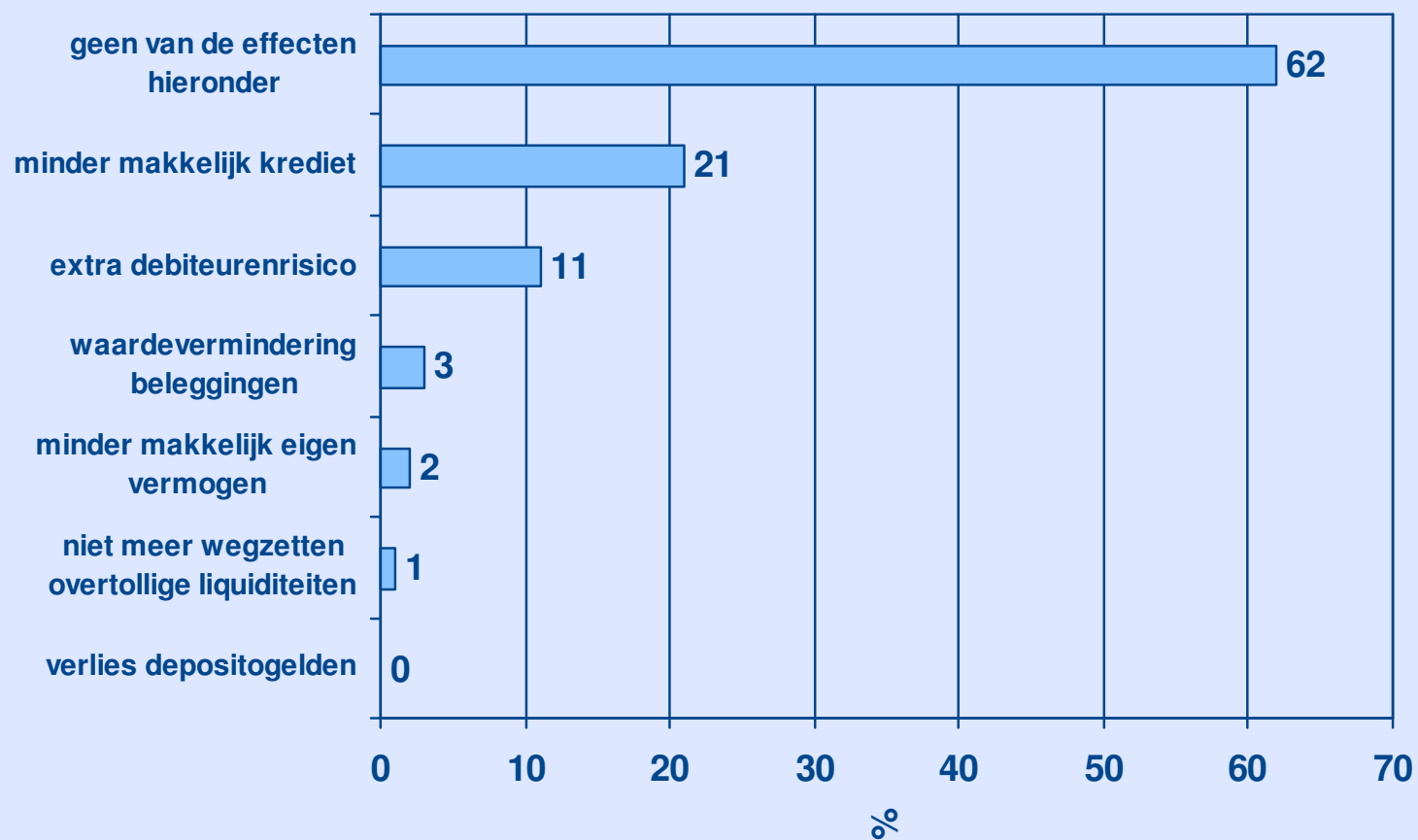

Winstgevendheid daalt

Saldo winstgevendheid

Knelpunten kredietcrisis

Genomen maatregelen in licht van economische crisis

